Rysensteen Gymnasiums historie – fra 1881 til 2022

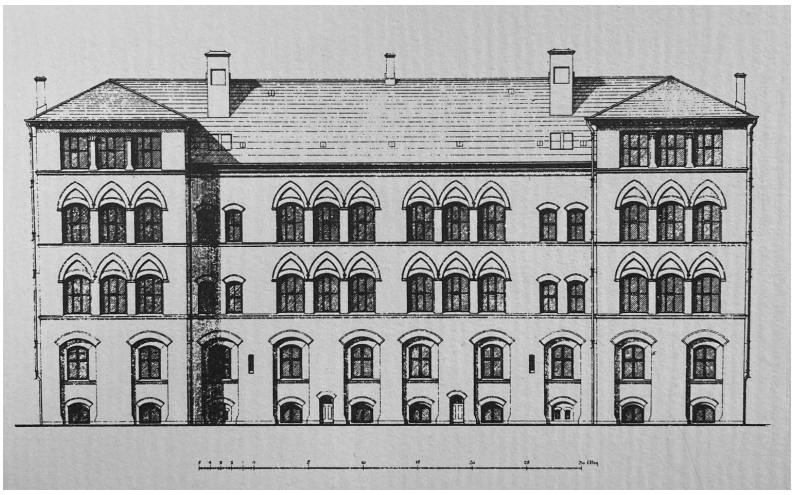

Her kan du læse historiske tekster om Rysensteen Gymnasium, skrevet mellem 1881 og 2022. Det inkluderer bl.a. taler, velkendte Rysensteen-sangtekster såsom *Rysensteenervalsen* og tekster fra kendte alumner og fra jubilæumsskriftet fra 1981.

Indholdsfortegnelse

1. Fra begyndelsen 1881 til 1950'erne — Side 2
2. Piger og skolegang i 1880erne — Side 10
3. Rysensteen under besættelsen (1940-45) — Side 11
4. Klaus Rifbjerg: Torneroseslottet (1950'erne) — Side 13
5. Rysensteen og ungdomsoprøret (1968-70) — Side 16
6. Torben Hansen-sange (1970-80) — Side 17
7. Indvandrerelever på Rysensteen (1980'erne) — Side 22
8. Naser Khader: På Rysensteen blev jeg demokrat (1983) — Side 24
9. Birthe Christensen fortæller…… (1993) — Side 31
10. Iben Glaces: Hvad jeg (husker at jeg) lærte (1994) — Side 33
11. Mads Laursen Vig: Tale om eleverne fra 1975 til 2015 — Side 35
12. Projekt Mød Forfatterne - på Rysensteen (1998-2000) — Side 41
13. Ruth Berlau- Projektet (2002-03) — Side 42
14. Projekt Samtidskunst og unge (2002-2005) — Side 44
15. Projekt Acting Out: Det Kgl. Teater rykker ind på Rysensteen og vice versa (2013-14) — Side 46

Begyndelsen 1881

Den 24. august 1881 kunne man i Nationaltidende se denne annonce:

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommen:

Om Sundhedsforholdene
i de høiere
Drenge- og Pigeskoler
i Kjøbenhavn.
Af
Axel Hertel,
Kommunelæge.
Pris 1 Kr. 75 Ø.

Frøken Laura Engelhardts
høiere Pigeskole, Stormgade 16.
Undervisningen begynder den 1. September.
Indmeldelser modtages daglig, sikrest fra 1—4, i mit Hjem, Nørre-Søgade 25, 3. S.

Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse.
De Elever, der deltoge i Skolens Undervisning i Begyndelsen af Aaret, og som ønske til 1. Oktober paany at indtræde, bedes at indmelde sig den 25., 26. eller 27. ds. Kl. 8—10 Fmd. paa Høibroplads 6, 2. Sal, hvor Oplysning om Undervisning gives.

Det blev begyndelsen til Laura Engelhardts skole, der senere kom til at hedde Rysensteen Gymnasium. Undervisningen skulle begynde den 1. september, og den dag har skolen lige siden fejret som sin fødselsdag.

Vi har kun et enkelt billede af Laura Engelhardt fra hendes yngre år:
Hun var 25 år, da hun begyndte skolen i sine forældres lejlighed i Stormgade nr. 16

Laura Engelhardt

Gaden er Vestervoldgade. Vi kan ane Stormgades udmunding midt i husrækken. Det lyse hjørnehus er Stormgade 16. For enden af Vestervoldgade ses vejerboden på det daværende Halmtorv, den nuværende Rådhusplads

Samme parti januar 2002. Stormgade 16 er den lysegrå bygning med markiserne. Nationalmuseet ses til højre, rådhustårnet helt til ventre

Men allerede i 1895, da der var 283 elever i lejligheden, kunne skolen flytte hen i en ny skole, købt og opført af Laura Engelhardt selv. Bygningen lå - og ligger stadig - i Rysensteensgade 3. Laura Engelhardt boede selv i tagetagen.

Rysensteensgade 3, der nu huser FDF, Frivilligt Drenge- og Pige-Forbund.

Rysensteensgade var opkaldt efter Rysensteens bastion:

Fra Ryssenstens Bastion
Tegnet af C. Wismer

Bastionens murtinde findes stadig i Rysensteen Gymnasiums segl:

Et af de nye klasselokaler

Lærerinde med skolehund (?)

1903 aflægger de første fem elever
studentereksamen på skolen.
Edith Aarby, Wanda Sletting, Emilie Blaunfeldt,
Alece Edelstein, Anne Sofie Vedel.
Den unge pige på det lille billede døde lige før
eksamen.

Fra august 1919 overtog Københavns kommune Laura Engelhardts skole, og Laura Engelhardt trak sig tilbage.

Laura Engelhardt ved hendes
afsked fra skolen i 1919,
hvor hun tildeltes
fortjenstmedaljen i guld.

Rysensteen Gymnasium

Skolen kom nu, i 1919, til at hedde Rysensteen Gymnasium, og Maria Nielsen, der havde været ansat ved skolen siden 1912, blev skolens nye rektor:

Maria Nielsen

En gymnastiktime o. 1920 i Rysensteensgade

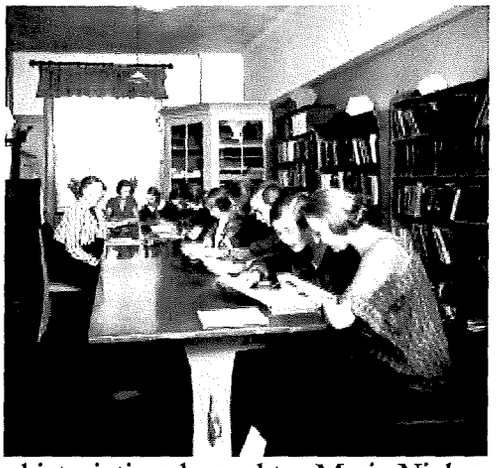

En historietime hos rektor Marie Nielsen i biblioteket o. 1920

Studenterhold fra 1922

Tietgensgade

Anne Marie Bo blev i 1931 skolens rektor. Og i 1932 flyttede Rysensteen Gymnasium til Tietgensgade 74, der tidligere havde rummet Friskolen i Ny Vestergades Forlængelse og Tietgensgade Skole.

Det var dengang, der var knopper på gelænderet i drengefløjen, så drengene ikke kunne kure ned

En hjørnebænk fra dengang er stadig populær nu

Lærerkollegiet 1936.
I vinduet ses skolebetjentparret hr. og fru Andersen.
Bageste række fra venstre: Gerda Nielsen, Kirsten Nielsen, Agnes Kaarsberg, H.C.Sørensen, I.Brøgger-Jensen, Hedevig Bohn, Ellen Hasselriis.
Midterste række fra venstre: Kirsten Langkilde, Vibeke Westerkjær, Ellen Snertinge, Ausa Floor, Augusta Schiødte, Hedvig Gnudtzmann, Helene Tidemand, Chr.Jensen
Forreste række fra venstre: Eva Holm Christensen, Axel Schou, Anne Marie Bo, Aase Køie, Ellen Schmidt, Sophie Bredenbeck, Fanny Baruël

En gymnasieklasse fra begyndelsen af 1930'erne

I 1950 tog Anne Marie Bo sin afsked og efterfulgtes som rektor af Aagot Lading.

Aagot Lading

Afsked med studenter på lærerværelset i begyndelsen af 50'erne

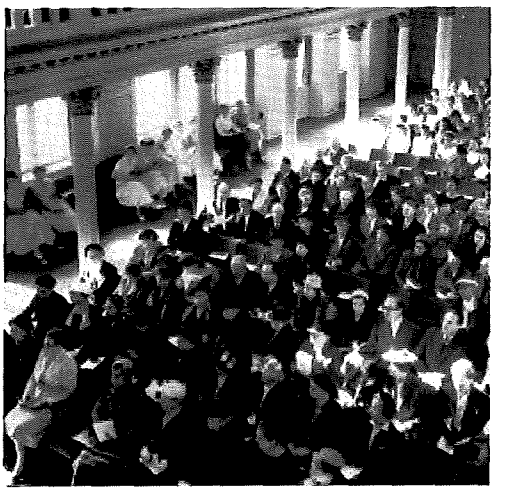

Jubilæumsfesten i 1956 i Nationalmuseets festsal

Rektor Aagot Lading omgivet af elever

Trods Aagot Ladings udtrykte ønske blev skolens vedvarende beståen som pigeskole ikke af lang varighed. Allerede den 12. august i 1958 bød hun velkommen til 30 drenge i 1. mellemklasse og 24 i 1. gymnasieklasse. Pigeskolens dage var omme.

1880'erne.

Piger og skolegang – i 1880érne

Kilde: Rysensteen Gymnasiums jubilæumsskrift 1881-1981, s. 6-8.

Zahles Skole (grundlagt 1852) fik helt afgørende betydning for undervisningen og uddannelsen af kvinder i Danmark. Fra denne skole udgik en række grundlæggere af højere pigeskoler, og Laura Engelhardt er en af de første i denne kreds.

Samfundet forandrede sig voldsomt i disse industrialiseringens gennembrudsår. På skoleområdet imødekom man i 1871 den tekniske udviklings krav ved at oprette matematisk studentereksamen. Men studentereksamen – latinskolens eller den nye – var jo stadig kun for drenge. Kravet om højere undervisning for piger blev ikke imødekommet af det offentlige. Fra 1875 kunne kvinder dog indskrives ved Universitetet, men kun få havde denne mulighed. De skulle læse til studentereksamen som privatister, og som studerende ved Universitetet kunne de ingen offentlige legater få.

At befolkningen ikke var til sinds helt at affinde sig med, at piger var udelukket fra den offentlige højere skole, ses af, at en officer, der i 1881 forflyttes fra København til Aarhus, får den utrolige idé at forlange sin datter, der havde taget præliminæreksamen, optaget på Aarhus Katedralskole. Anmodningen vakte opstandelse. Ministeriet lod sagen om pigers optagelse på latinskolerne gå til høring hos rektorer og lærerkollegier i hele landet. Kun på en enkelt latinskole fandt man idéen rimelig, og ministeriet måtte afvise faderens krav. Metropolitanskolens svar til ministeriet er nok kendetegnende for den almindelige holdning til spørgsmålet. Lidt formelt udtaler man, at det ene køn ikke besidder større almen begavelse end det andet, men det må dog *"erkjendes, at Manden besidder større Tænkekraft og Abstraktionsevne, medens Kvinden lettere tilegner sig, hvad der fremstilles i individuelle og anskuelige Former"*. Og videre udtaler man, at selv om *"de mandlige Elevers Overlegenhed med Hensyn til skarp og dyb Tænkning, aandelig Rækkeevne, Kraft og Mod kan være vel skikket til hos den unge Kvinde at dæmpe og tilbagetrænge de hende eiendommelige Svagheder og Feil, og at der omvendt i hendes medfødte Ynde og Værdighed kan ligge en Magt, der bortskræmmer alt Raat og Uanstændigt fra hendes Nærhed, saa ere disse Virkninger dog altfor betingede af Forhold og Omstændigheder, der ligge udenfor Skolens Raadighed, til at de i det Hele skulde kunne fjerne de fra et saadant Samliv truende Farer for Sædeligheden."*

Først i 1892 fik en pige tilladelse til at blive optaget på en latinskole, – dog på den betingelse, at hun sad nede bagved i klassen og ikke gik ned i gården i frikvartererne. Der skulle gå otte år endnu, før den næste pige blev optaget på en latinskole her i landet.

Den romantiske tidsalders opfattelse af kvinden var altså dominerende i den offentlige skole. Men en halv snes år før afvisningen af officersdatteren i Aarhus havde Georg Brandes dog oversat Stuart Mills bog Om Kvindernes Underkuelse, og Ibsens Dukkehjem fra 1879 havde sat en voldsom diskussion i gang. Myndighedernes fastholden af den traditionelle kvindeopfattelse gjorde det helt påkrævet, at initiativrige privatpersoner tog sagen op.

Laura Engelhardt begyndte sin undervisning i sine forældres spisestue i Stormgade nr. 16. Huset ligger der endnu, men omgivelserne var helt anderledes dengang. Nok var Københavns volde nedlagt som befæstning i 1850'erne, men Vestervold lå der endnu med sine store træer og skyggefulde spadserestier.

1940-45.

Rysensteen under besættelsen 1940-1945 (fortalt af lærer Ingvar Brøgger Jensen)

Kilde: Rysensteen Gymnasiums jubilæumsskrift 1881-1981, s. 63 – 67.

En kraftig motorlarm vækkede mig tirsdag d. 9. april 1940, og da jeg så ud af vinduet, så jeg årsagen til larmen, en sort flyver, der nærmede sig hurtigt sydfra. Et øjeblik efter dukkede en hel eskadrille op og tog retning ind over byen. Nogle af maskinerne fløj så lavt, at jeg tydeligt kunne se nationalitetsmærkerne. Da forstod jeg, hvad det betød. Danmark var blevet besat. Cykleturen ind til skolen røbede ikke noget usædvanligt, men derinde vidste man allerede, at regeringen havde kapituleret, og befolkningen var blevet opfordret til at opretholde "ro og orden". De fleste elever kom i skole til tiden, og undervisningen kom efterhånden igang, men det var vanskeligt at holde tankerne ved arbejdet. Eleverne tog situationen forbavsende roligt, og i frikvartererne gik mellemskolepigerne igang med deres hinkeruder og anden leg og så kun op, når et stort bompeplan kom tordnende særlig lavt hen over bygningerne. Det forekom helt utroligt, at København så at sige var blevet taget på sengen.

Mørklægningen blev beordret allerede første dag, og gadebelysningen blev dæmpet ned til svage blålys i lygterne, så sporvognene var bortset fra en svag forlygte næsten usynlige, og cyklister var mørke skygger. Forældrene var bekymrede for at sende deres børn ud i de mørke gader, og skoletiden blev derfor fra november til marts lagt fra klokken 9 til et kvarter over to. Undervisningen klaredes ved, at vi læste lektioner på 45 minutter og slettede to frikvarterer. Blandt de bestemmelser, der greb ind i skolens aktionsmønster, kan nævnes at større ekskursioner og lejrskoleophold blev standset i de første år.

Rejsemulighederne blev også meget begrænsede, og det foranledigede et større ønske om ferieophold på sommerhuset ved Kulhuse fra elevernes side. Da man frygtede luftangreb af engelske flyvere blev der pålagt skolerne at indrette beskyttelsesrum for eleverne og udpege brandvagter blandt lærerne. På Rysensteen blev det kælderrummene ud mod legepladsen. Vi foretog øvelser for at se, hvor hurtigt klasserne kunne tømmes. Det gik efter et bestemt skema. Når alarmen lød, standsede al arbejde, og eleverne stillede op to og to, og så hurtigt ned begyndende med de øverste klasser. Det kunne gøres på c. 4 minutter. Vi prøvede også alarmeringer, hvor situationen var, at den ene nedgang var blokeret, men det tog mere end den dobbelte tid. Skolevæsenet lavede kurser, hvor forskellige slukningsmetoder blev demonstreret, og blandt andet blev det understreget, at sand var udmærket til at kvæle en brand, så længe ilden ikke havde rigtig fat. Vi fik derfor anbragt kasser med sand på alle etager.

Ved en katastrofeøvelse, der blev iscenesat og ledet af en instruktør fra skolevæsenet, gik det meget drastisk til. Han havde i forvejen valgt sine "ofre", og så lød alarmen. En klasse kommer ud og vil ned ad trapperne. På afsatsen står et vandfad, og en lille flamme står op fra det. Pigerne standser og kigger på dette mærkelige syn, branden i et vandfad. Så er instruktøren der. "Kan I ikke se, at trappen brænder", råber han. Så går det op for dem, at de må tilbage og ned ad den anden trappe. Rektor havde sin kommandocentral i et af kælderrummene, og nu begynder meldingerne at indløbe. Der ligger en med brækket ben på afsatsens 1. sal øst. Et bårehold sendes afsted. En anden har fået brandsår på armen. Hjælpere med forbinding sendes ud. En tredje har fået en murbrok i hovedet, også forbinding afsted. Jeg stod som brandvagt på tredje sal, da instruktøren kommer farende. "Der ligger en brandbombe inde i det værelse. Hvad vil De gøre?" Nu havde jeg jo hørt det med sand og ville ind i værelset, da instruktøren råbte: "Værelset er fuld af røg!" Jeg blev klar over, at jeg ikke skulle spille røgforgiftet offer, men hvad? Jeg fik en lys ide, greb håndklædet ved vasken, pøsede det til med vand fra vasken, holdt det for næse og mund, for så ind i værelset og dængede en lille rygende tingest til med sand, så åbnede jeg alle vinduer og lukkede døren. Da øvelsen var forbi, blev de forskellige tilfælde kritisk gennemgået. Rent bortset fra at eleven med det brækkede ben var blevet noget hårdhændet behandlet og et røgforgiftet offer næsten var blevet helt kvalt, var øvelsen afviklet tilfredsstillende, også min lille indsats med sandet fik bifald. Derefter fik jeg lov til at feje sandet op.

På et vist tidspunkt blev lærere forsynet med hjælme og gasmasker. Her måtte en hel del instruktion til, før vi kunne behandle maskerne rigtigt. Vi skulle jo også kunne bevæge os og foretage handlinger med dem på. Derfor gjorde vi forskellige gymnastikøvelser, der sluttede med løb salen rundt. Det var et fantastisk syn at se kollegerne i lang række med hjælm på dette trynehovede trave afsted. Til sidst hvæsede vi som damplokomotiver. Vi fik dog lov til at træde ud, før vi helt tabte pusten.

Skolens liv gik sin gang, og arbejdet har det i sit væsen, at det engagerer sine udøvere så stærkt at så længe man er i det, trænger det alle andre ting i baggrunden. Men som tiden gik, tog spændingen mellem befolkningen og besættelsesmagten til og gav sig bl.a. udslag i et stigende antal sabotagehandlinger. Den længste luftalarm oplevede vi den 19. september 1944, da eleverne måtte være i kælderen i to timer. Sirenerne satte i kl. 11, men der hørtes ingen motorlarm, derimod forlød der hurtigt, at det var politiet der skulle interneres, hvilket viste sig at være rigtigt.

Som brandvagter travede Erik Bruun og jeg vores post oppe under taget. Vi hørte skydning i retning af Politigården, men når vi kiggede ud ad loftsvinduerne var byen som uddød, kun en enkelt forsinket brandvagt med armbind for afsted på cykel. Vi to havde det roligt deroppe, men i kælderen, hvor 400 elever var stuvet sammen, kunne der blive ret uudholdeligt, når tiden trak ud.

Sidste gang vi måtte i beskyttelsesrum var under en af de mest dramatiske begivenheder under hele krigen. Vi var da lige blevet flyttet til Den Classenske Legatskole, idet Rysensteen var blevet rekvireret til at huse nogle af den stigende skare af flygtninge fra Østpreussen, der kom til Danmark. Onsdag d. 21. marts 1945 lød sirenerne kl. 11.15. Vi var knapt nok kendt med lokaliteterne, og inden vi var nået i kælderen, fik drøn af eksplosioner bygningen til at ryste. Bruun og jeg gik op på loftet for at indtage vore poster, og derfra kunne vi se mægtige røgskyer stå op over Rådhuspladsen. Vi var ikke i tvivl om, at det var Shellhuset, der var blevet bombet. Min kollega var ligbleg, og han fortalte så, at hans broder var blandt fangerne, som tyskerne holdt som gidser på 6. etage i Shellhuset.

Inden luftalarmen blev afblæst, kom beretninger om den forfærdelige tragedie med den Franske Skole i Frederiksberg Alle, der forårsaget af flere ulyksalige sammentræf fejlagtigt var blevet bombet af nogle af de britiske jagere. Mange forældre begyndte at ringe til os, og ingen børn blev sendt hjem, før vi var sikre på, at de kunne komme igennem. Jeg kom ikke fra skolen før ved firetiden, og da brændte det endnu stærkt i Frederiksberg Alle.

Vores ophold på denne skole var kun kort. Også der rykkede tyskerne ind, og så gik turen til Christianshavns Gymnasium, hvor vi skiftevis læste formiddags- og eftermiddagstimer. Der var vi, da d. 4. maj oprandt med forårsvejr, og så kom kl. 20.30 det herlige budskab, som vi alle kender. Vi kom dog ikke tilbage til Rysensteen før 18. august og selv om vi måtte dele tiden til jul med Østre Borgerdydskolen, så var vi dog hjemme igen. Det blev skolens 64 års fødselsdag den 1. september, den blev fejret som befrielses- og hjemkomst fest. Besættelsestidens forskellige faser blev gennemgået af Aagot Lading illustreret af dansklærernes oplæsning af samtidige digte og avisartikler, og der afsluttedes med et lystspil forfattet af Vibeke Westerkjær "Den ny Tids Skole", hvori de fleste lærere deltog og agerede dels som lærere og dels som elever.

Der var her vendt op og ned på alt det, som eleverne følte som snærende bånd i skolehverdagen. Se, det var en skole, som man ikke engang havde turdet drømme om. De agerende kastede sig ud i det med liv og sjæl. Denne udfoldelse fra lærernes side kom helt bag på eleverne. De sad med åben mund og stirrende øjne, og jo mere spillet udviklede sig, desto større blev deres begejstring, og da stykket sluttede, var der et drønende bifald som slet ingen ende ville tage. Vi var hjemme igen, og en bedre hverdag kunne begynde.

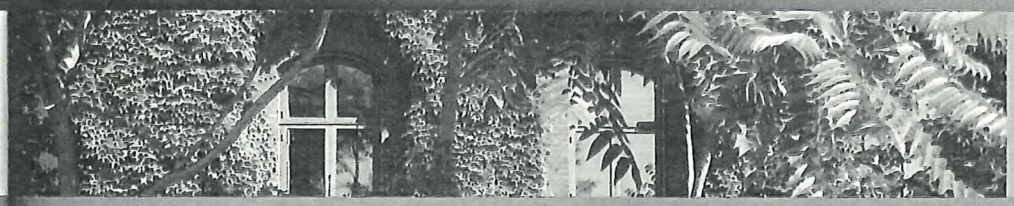

1950'erne.

Klaus Rifbjerg, forfatter med mere end 100 udgivelser bag sig. Student fra drengeskolen Vestre Borgerdyd – nabo til pigeskolen Rysensteen Gymnasium. Udgav i 1958 romanen "Den kroniske uskyld", hvor centrale scener udspilles på og omkring Rysensteen.

Af Klaus Rifbjerg

Torneroseslottet

Når man kom fra Tietgensbroen gik det nedad, når man kom fra Halmtorvet gik det opad, men uanset hvor man hang og trampede på cyklen eller ligefrem susede nedad, var der ingen tvivl om, at derinde lå skolen, Rysensteen Gymnasium, der var ligeså mystisk og vedbendovergroet som et eventyrslot og ligeså uindtageligt. For der var tale om et gymnasium for piger, og selv var man kun en dreng.

Følelsen af som ungt maskulinum at være konfronteret med det modsatte køn eller bare drømmen om det, kan sikkert skabe samme usikkerhed i 2006 som i 1940erne og 50erne, alligevel gør man sig i dag næppe forestilling om, hvor lang afstanden var fra drømmen til virkeliggørelsen, der var i den grad afstand mellem parrene, at det kan være vanskeligt at sætte sig ind i, hvor lang den var, hvis man ikke selv har prøvet det.

Min egen skole, Vestre Borgerdyd, som lå i Helgolandsgade, var en ren drengeskole. Eleverne rekrutteredes fra nærmere og fjernere kvarterer i byen, nogle kom fra Glostrup og Taastrup, vi var flere fra Amager, bl.a. denne artikels forfatter. Meget få om ingen kom fra Charlottenlund, Gentofte, Klampenborg og Hellerup, vi var afgjort middel- og undermiddelklasse. Når jeg tænker tilbage, har jeg en halv ubekræftet fornemmelse af, at de, der færdedes længst nede i det sociale hierarki, havde lettere adgang til det modsatte køn end os fra middelklassens midte og øvre sfære.

Der var åbenbart ikke så mange omveje, og tonen var mere åben og ligefrem end hos os andre, der afstod fra vulgariteter i omgangstonen og opfattede kærligheden og alt, hvad man forbandt med den, som noget, der hørte hjemme i de højere, åndelige luftlag. Ja, jeg har ligefrem en fornemmelse af, at der skete en forandring i min egen opfattelse, da jeg kom på V.B., og at den gik fra den rå og ligefremme drengeseksualitet hjemme på den flade ø til noget langt mere ophøjet i drengeskolesammenhængen, hvor flid og dannelse rangerede på et andet niveau – også mellem eleverne – end dér hvor man tør bekende sig til sine længsler, hvor kødelige de end måtte være.

Seksualiteten forsvandt vel ikke, men den sublimeredes, liderligheden konverteredes til åndelighed og rædsomme vers.

Konkret var vi i syv år udspændt følelsesmæssigt mellem en håndfuld poler og helt distinkte kulisser i skolen i Helgolandsgade. Hinsides Halmtorvet lå eventyrslottet, hvor de ubesmittede og uantastelige jomfruer færdedes bag Tornerosemurene. Overfor skolen lå diverse "artisthoteller", hvor man både gennem de filerede gardiner og når rullegardinet var trukket op kunne få del i meget spændende og varierede "kunstneriske" og "akrobatiske" manøvrer. Bag skolegården solede i forårsmånederne yndigheder fra "Frk. Barners Hjem for unge Piger" sig på de sorttjærede skurtages skrå eller flade tage, og sådan så billedet ud, men mest forjættende var Rysensteen, for dér gik vores jævnaldrende – måske! – for vi så dem næsten aldrig, thi pigegymnasiets rektor havde vedtaget, at ingen jomfru måtte gå gennem Helgolandsgade, for så kunne det ske, at de i utide "ville få strøget støvet af sommerfuglevingerne".

Vi tyggede meget på det billede og grinede skummelt, men det gjorde naturligvis ikke længslen efter udfrielse mindre. På den anden side var tiden sådan, at alle mulige mere eller mindre fornuftige konventioner accepteredes som nærmest naturgivne. Mens vi gik i mellemskolen, sagde lærerne du" til os, da vi kom i gymnasiet, sagde man "De." Så var man nemlig voksen, og de krav om akademisk modenhed og overblik, der allerede lå og lurede i mellemskoletiden, blev nu skærpet. Var man ikke med på holdet, var man afgjort ikke med på holdet, og som rektor på et tidspunkt ved en translokation henrivende formulerede det: "fuks i skolen/ fuks i livet." Man er lige ved at genkende tonen i den aktuelle situation, men så drastisk tør vel ikke engang Bertel Haarder formulere sig.

Vi var artige – i hvert fald på overfladen – og nogle var mere artige end andre. Dem i klassen ovenover var ekstremt artige og flittige og akademisk modne og skrev rædsomme digte. Vi var knap så artige, alligevel skrækkeligt artige, hvis man ser nærmere efter. Men grænsen til det forbudte område, hvor det andet køn færdedes i kød og blod, var lige skrap for begge hold, og skønt de ældre af og til lod sig se hånd i hånd med en pige, var det selv på hundrede kilometers afstand ikke til at tage fejl af, at det blev ved håndholderiet og aldrig kom videre.

Jeg har en sær fornemmelse af, at det spirende, seksuelle frisind, som i det mindste i bestemte kredse havde en vis udbredelse i trediverne, og som også foldede sig ud gedulgt under besættelsen, fordampede næsten totalt i slutningen af fyrrerne og op gennem halvtredserne. Det har selvfølgelig været et eller andet sted, der blev jo født børn og en del endda uden for ægteskabet. Men man snakkede ikke om det, og når der udkom bøger af Henry Miller talte man om forbud, og da Jean Genet dukkede op, blev der skrevet, at hans bøger hørte hjemme i en montre på Kriminalmuseet.

Det var ikke bare på Vestre Borgerdyd, der var gået ånd i seksualiteten, helt op i "Heretica" steg fromhedens og åndelighedens tåger, og det var en mindre sensation, da der pludselig i tidsskriftet dukkede et digt af Schade op, som handlede om en tur i biografen og forbudt, amourøs håndspålæggelse i de vinrøde plyssæder. Schade havde vi i øvrigt dyrket i smug i min mere rå klasse og læst op for hinanden af "Mennesker mødes og sød musik opstår i hjertet", hvor gangsterne sang "Bær mig tilbage til gamle Virginia", og der ikke var ret megen tvivl om, hvad der gik i svang dér.

Endelig, endelig en skøn dag blev vi inviteret til skolebal på Rysensteen! Jeg ved ikke, hvad der udløste dette mirakel, om det var selve tiden, der ændrede sig, eller vi bare var ekstremt heldige. Så vidt jeg husker, var det en tredje g-sag, og vi har sikkert været ekstra velpudsede og med slips og brillantine og nerverne udenpå og svedige hænder. Men det gik, og efterhånden blev vi større i munden og lagde armen fastere om de dejlige midjer, og måske var der en Tore, der faldt for en Helle, og en Janus, der så det hele på afstand og tænkte sit, men det tilhører nu fiktionen, selvom kulissen var ægte nok.

Det er mere end halvtreds år siden, og verden er meget, meget, meget anderledes, end den var dengang. Herregud, der kørte damptog under Tietgensbroen, Tampax var ikke opfundet endsige p-pillen, ja knap nok fjernsynet. Plus hundrede sytten andre ting, vi tager for givet. Men et eller andet sted tror jeg, der er en konstans, som på tværs af pornografi og almindelig forsimpling og det generelle alt for høje støjniveau lever en forventning og en længsel, der bedst forløses i det stille, mellem to mennesker, mellem en læser og en bog, mellem en lyttende og musikken, mellem mennesker.

Viden, modenhed, dannelse – ingen grund til at kimse her. Betonrock og Madonna, ok. Hver ting til sin tid. Vild sex, hvem ville være foruden? Jazz, naturligvis. Og så en lille smule uskyld. Bare den ikke bliver kronisk.

1968-70.

Rysensteen og ungdomsoprøret 1968-70 (fortalt af rektor Svend Atke)

Kilde: Rysensteen Gymnasiums jubilæumsskrift 1881-1981, s. 75.

Ungdomsoprøret var først og fremmest et studenteroprør. Det kulminerede med begivenhederne i latinerkvarteret i Paris i maj 1968, men havde inden da ytret sig i alle de vesteuropæiske lande og i De Forenede Stater. Det var da også på de højere læreanstalter og især på universiteterne at det fik dybtgående konsekvenser ved inførelsen af radikalt ændrede styrelsesformer. En vis afsmitning på gymnasierne var uundgåelig, uden at det dog vil være begrundet at tale om et oprør, i det mindste herhjemme.

På Rysensteen var der i tresserne ikke nogen konfrontation i egentlig forstand mellem elever og lærere. I en enkelt klasse konstituerede en lille gruppe sig som junta og forsøgte at overtage styringen dels af deres kammeraters holdning til arbejdet, dels til undervisningens indhold i visse fag, men om nogen planlagt aktion for at fremkalde et veldefineret magtskifte var der ikke tale, ej heller om nogen negativ holdning til gymnasiet som sådant.

TORBEN HANSEN - SANGE.
1970-80

Mel: Blip båt.....

Jeg sidder i min klasse, men siger ikke nok.
Det kan man sagtens mene, når man er pædagok.
I alt fald har jeg stadig min lommeregner tændt,
det må man nemlig have for at hæve sin kvotient.
Den siger blip båt og rasler ned så småt,
mens lykkehjulet maler mit fremtidshåb til skrot.

Og lære´n står ved tavlen. Han skriver otte og tres,
så blir han øm i blikket - og vågner med et vris.
Men alt det pes om tresserne, det rager ikke mig!
Jeg kigger ud i regnen og på den våde vej.
Det siger blip båt og gud hvor er det vådt,
mens lykkehjulet maler mit fremtidshåb til skrot.

Om aft´nen kan I finde mig på et diskotek.
Der skal man ikke høres, der nøj´s man med et nik.
Mens diskorytmen hamrer med pigeskrig og vrik,
fornemmer jeg et øjeblik en meningsløs rytmik.
Den siger blip båt med farvet lys og spot,
mens lykkehjulet maler mit fremtidshåb til skrot.

T.

Den røde tråd.

Hvad var I før, I kom herind?
En puslingflok med åbent sind?
Et buttet knæ, en dunet kind?
- Med folkeskolens navlebind!

Jeres mor blev Rysensteen.
I sku´ stå på egne ben.
Vi propped´ jer med lektiemos.
I bøvsed´ over ris og ros.

Sådan gik vist første g.
I sa´ mam og sa´ be – be.
Og når man går så pænt i snor,
skal man jo nok en dag bli´ stor.

I mases´
og ased´
og fandt jer plads i skolen,
parolen: sid nu pænt, tyg maden grundigt først!

Anden g blev rigtig rar,
for der sku´ I vælge fra.
Fra katedret: Dagens ret!
Fler og fler blev skoletræt.

I sløved´
og støved´
og vippede på stolen
i skolen, og I tænkte: Hvorfor er vi her?

Tredje g med skulk og svind,
Mens rapporter drives ind.
Mange længtes mod at få
En karakter - og hue på.

Hvad mon I bliver, når I går bort?
Eksamens skjorte er så kort.
Hvor er de tre års røde tråd?
Vi håber, at I bliver til no´d.

T.

Fy, fy, skamme.

Da I først kom her på skolen,
var der meget, I sku´ lære.
Lad os genta´ nogle regler,
nogen af dem, i synt´s var svære:
Må man komme op ad dagen,
når de andre har haft prøve?
Må man mase ind i timen
og så sætte sig og sløve?

Næ, næ, næ, næ, næ, det må man ikke,
fy, fy, skamme, fy, fy, ah, ah,
slemme, slemme, fy, fy, næ, næ, nix, nix, slut, forbudt.
Men hvad må man så?

Må man kaste rundt med kridtet,
må man ta´ en bid af svampen,
må man skodde midt på trappen,
må man ta´ et sug af hampen?
Må man brække stolerygge,
så man falder ned og støver,
må man klatre i gardiner,
må man brøle op som løver?

Næ, næ, næ, næ, næ, det må man ikke,
fy, fy, skamme, fy, fy, ah, ah,
slemme, slemme, fy, fy, næ, næ, nix, nix, slut, forbudt.
Men hvad må man så?

Må man lege med computer,
Må man hælde øl i håret?
Må man henrykt overtolke,
Mens man bider Freud i låret?
Må man hygge sig i krogen,
Søge tryghed, søge varme?
Må man trutte sødt med munden
Og så klare den med charme?

Næ, næ, næ, næ, næ, det må man ikke,
fy, fy, skamme, fy, fy, ah, ah,
slemme, slemme, fy, fy, næ, næ, nix, nix, slut, forbudt.
Men hvad må man så?

Må man sige Antigone
og lakere sine negle,
Medens lær´rens Ekko-stemme
anes bag Narkissos spejle?
Må man slange sig på stolen
som en kilden forårslarve
og gi´ - midt i Odysseen -
sine sko en anden farve?

Næ, næ, næ, næ, næ, det må man ikke,
fy, fy, skamme, fy, fy, ah, ah,
slemme, slemme, fy, fy, næ, næ, nix, nix, slut, forbudt.
Men hvad må man så?

Må man sjofle reglionen,
mens man læser noget andet,
og ved eksaminationen
si´, at Buddha gik på vandet?
Må man tro, at man får status,
båd´ hos engle og profeter,
hvis man sir, at ham Pilatus
gjord` det for at drille Peter.

Næ, næ, næ, næ, næ, det må man ikke,
fy, fy, skamme, fy, fy, ah, ah,
slemme, slemme, fy, fy, næ, næ, nix, nix, slut, forbudt.
Men hvad må man så?

Må man møde op til tiden,
må man sidde artigt stille,
så den glade lærer synes,
at han ser sig selv som lille?
Må man le ad vittigheder,
mens man skjuler, at man lider?
Må man spørge, så at lær´en
viser sine bedste sider?

Ja, ja, ja, ja, ja, det må man gerne,
næ, sikke fin, fin, ja, ja, meget, sikke, stor, stor,
klap, klap, fin, fin, flot, flot, fin, - det var godt.
Ja, det må man godt.

Torben.

Rysensteenervals.

Mel: Sjösalavals af Evert Taube.

Rysensteen er gammel, den er furet af år;
byens liv og vejret har farvet dens mure.
Striber efter grifler langs med nordvæggen går;
slemme ord indridset på sydmuren står.
Meget ændres inde, hvor form og viden gror,
men murene er kendte, det synes far og mor!
Og minderne, ja minderne, som er ridset i dit hjerte,
din tid og min tid - tilsammen så bli´r den vor.

Rysensteen er gammel, men kan valse så smukt,
når vi pynter salen med blomster og farver.
Prøver og eksamen - ja til meget blev den brugt,
hop og spring på stedet og sund legemstugt.
Bøjet over stilen til u og g med kryds,
om aftenen til ballet - det allerførste kys.
Og minderne, ja minderne, som er ridset i dit hjerte,
din tid og min tid - tilsammen så blir den vor.

Rysensteen er gammel, men er slet ikke træt.
Drømmene er unge om det, vi har fælles.
Pladsen er nok sparsom, og vi sidder lidt tæt,
"Tryghed i det nære" synt´s Laura var ret.
Lindene de løves, når lindetræer de skal,
og Lauras unger myldrer hvert år i flokketal.
Og minderne, ja minderne, som er ridset i dit hjerte,
din tid og min tid - tilsammen så blir den vor.

Torben.

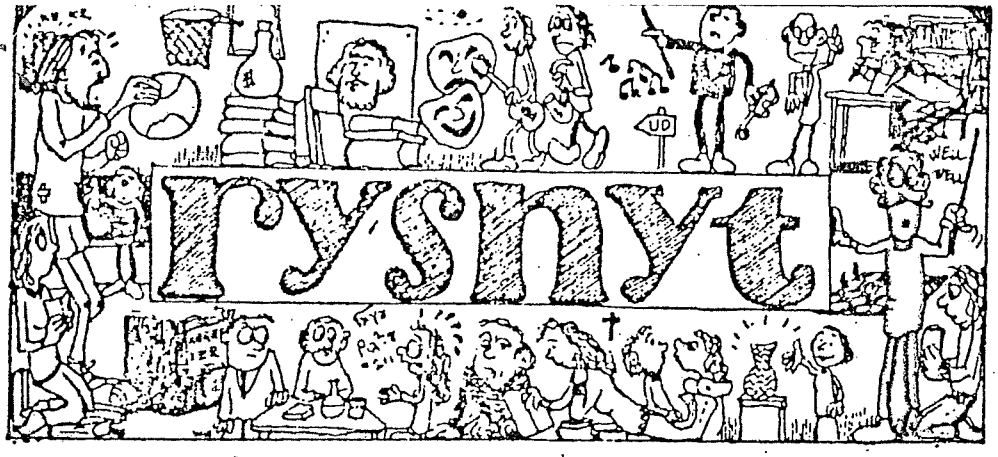

SÆRNUMMER

MAJ 1985

RYSENSTEEN GYMNASIUM

رسنستين جمنازيوم

ρυσενστεεν γυμνασιον

飛宋軒釘軒中學

Indvandrerelever fra 1., 2. og 3.g fra Rysensteen Gymnasium fortæller her om deres splittelse, om forskellen på hjemlandets og den danske mentalitet, om deres opfattelse af danske unge og om deres fremtidsplaner.

Li-Hua (Taiwan): Jeg føler mig splittet, for hjemme skal jeg opføre mig som kineser, og iblandt skolekammerater skal jeg være dansker. Der er så mange forbud for kineserpiger, blandt andet må du ikke gå ud om aftenen, dvs. ingen fritidsaktiviteter, fester eller samvær med veninder. Du skal være høflig, huslig og praktisk. Danske unge har næsten ingen pligter derhjemme, og de er ikke spor generte. De fleste er frie, åbne og hjertelige. De tør tale om næsten alt, f.eks. om seksuelle oplevelser.
Jeg vil gerne have et godt og sikkert job, så jeg kan forsørge mine forældre og rejse så ofte som muligt til Taiwan.

Kasia (Polen): Jeg bliver aldrig dansker. Jeg er jo vokset op med en anden opdragelse, en anden mentalitet. Jeg har mere respekt overfor mine forældre end mine danske venner har. Så spiller religionen jo også en stor rolle i min tilværelse. Der er ingen søndag uden kirkegang. Mange danskere nægter at tro på, at jeg går i kirke, fordi jeg har lyst. Jeg føler mig splittet, da jeg ikke rigtig ved, hvor jeg hører til. Når jeg er blandt danskere, savner jeg mine polske venner, og omvendt. Faktisk har jeg ikke nogen rigtige danske venner - enten er de polakker, eller også er de fra et andet land. Det skyldes nok mentaliteten. Polakker giver mere af sig selv til deres venner. De vil gøre alt for at hjælpe én, hvis man er i vanskeligheder.
Jeg har tit tænkt på at studere polsk og rejse til Polen, men det er svært, alle mine venner og mine forældre bor jo her.

Eva (Ungarn): Det er sjældent, jeg mærker splittelsen, jeg er blot stolt over at have ungarske forældre. Jeg føler, det er en fordel på grund af mentaliteten.
Vi har mere respekt for de ældre end danske unge, og vi har også flere pligter.
Jeg har altid haft dejlige danske kammerater og er ikke blevet dårligt behandlet. P.gr.af styret vil jeg ikke flytte tilbage til Ungarn, men jeg vil holde kontakten vedlige og ofte besøge mit andet fædreland.

Paula (Grækenland): Derhjemme snakker vi græsk, men min tosprogethed har ikke voldt mig vanskeligheder. Tværtimod har det græske sprog hjulpet mig meget i sprogfagene.
Jeg plages undertiden af identitetsproblemer. Jeg kan ikke sige, at jeg er dansker, for det kan man se, at jeg ikke er. Men græker er jeg heller ikke, selvom jeg taler sproget. Skal vi ikke bare sige, at jeg er et menneske.
Her i Danmark giver man hånd, når man mødes, sydlændinge omfavner hinanden. Vi er mere religiøse og fejrer helligdage på en mere alvorlig måde end her. Familien holder mere sammen, og ofte bor flere generationer sammen.
Jeg har aldrig mødt racisme, og jeg vil blive i Danmark.

Suhail (Pakistan): Det er klart, at man er splittet med 2 kulturbaggrunde, især i visse situationer, og disse situationer forekommer oftere jo ældre man bliver. Man vil så gerne tage stilling til, hvad man er, hvem man er. Man føler sig i en identitetskrise. Da jeg er muslim, kommer min morallære, min mentalitet og min kultur fra Koranen. Den har været det dominerende element i min barndom, i hele min opdragelse. De danske unge synes jeg bliver mere og mere amerikaniserede.
Jeg søger ind på DTH for at blive civilingeniør. Om jeg siden bliver i Danmark kommer an på jobmuligheder.

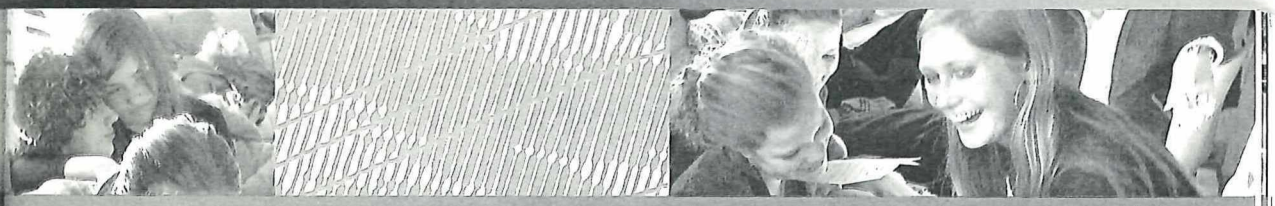

1983

Naser Khader, student fra Rysensteen 1983. Uddannet cand.polit., medlem af Folketinget for Det Radikale Venstre med sæde i partiets hovedbestyrelse. Initiativtager til Demokratiske Muslimer. Har bl.a. skrevet "Ære og skam" og "khader.dk".

Af Naser Khader

På Rysensteen blev jeg demokrat ...

Det var på Rysensteen Gymnasium, jeg fik min demokratiske fødsel. Det var nemlig her, at jeg i forbindelse med en gennemgang af Herman Bangs noveller i 2.g udtalte de meget lidt vise ord: "Homoseksuelle skal alle brænde i Helvede!". Jeg husker tydeligt de reaktioner, jeg fik fra mine klassekammerater. Nogle blev lidt mundlamme over en så primitiv betragtning, men de fleste reagerede med en heftighed, som gjorde indtryk på mig. Faktisk husker jeg debatten den dag, som om det var mig, der skulle en tur i Helvede. Det fik mig til at tænke, at måske var det mig, der var galt på den. Ikke lige med det samme, men sådan lidt efter lidt. Jeg havde været i Danmark i 6 år, kunne dansk og havde danske kammerater og kærester og var i det hele taget godt på vej til at blive integreret. Men holdningsmæssigt var jeg stadig i Mellemøsten. Jeg var rent ud sagt demokratisk analfabet. Mine outrerede holdninger til fx homoseksuelle supplerede jeg ofte med brokkerier i almindelighed og over samfundet i særdeleshed. Jeg kunne overhovedet ikke se værdien i at udveksle holdninger med mennesker, jeg var uenig med. Og jeg kendte stort set ikke til saglig og nuanceret argumentation – jeg kendte kun til autoriteter. Men på Rysensteen blev jeg udfordret og fik revideret mange af mine holdnin-

ger gennem diskussionerne i klassen. Jeg blev oplært i den demokratiske livsstil – og jeg lærte at tale mig frem til gensidig forståelse. Mine to yndlingslærere, historie- og dansklæreren, provokerede mig endda til at blive politisk aktiv. Jeg skulle prøve at tage ansvar i stedet for bare at brokke mig. Det gjorde jeg så, og efter nogle år meldte jeg mig ind i Det Radikale Venstre. Jeg er dem evigt taknemmelig for, at de udfordrede mig på den måde.

Det var dog ikke gjort med debatten i gymnasiet – jeg fik i høj grad også suppleret min demokratiske opdragelse gennem fritidsaktiviteter, som f.eks. fodbold: Her skulle jeg lære, at man spiller på et hold og ikke ene mand – en lektie, jeg ofte bliver mindet om i mit politiske liv! Jeg lærte også meget om det danske foreningsliv med bestyrelser og generalforsamlinger. Her får man indflydelse, hvis man engagerer sig. I det hele taget var mine gymnasieår – som det er for mange – de år, hvor jeg for alvor blev voksen. Men det var også de år, hvor jeg for alvor blev demokrat.

Hvert år til grundlovsdag, når jeg er ude og holder taler, tænker jeg tilbage på den tid, hvor jeg gik fra at være totalt uengageret til at engagere mig i demokratiet, til at engagere mig for alvor i Danmark. Ting tager tid – det er vores egen grundlov også et bevis på.

Det er efterhånden 155 år siden, vi fik vores første grundlov, og det er over halvtreds år siden, at den blev ændret sidst. Det kunne den såmænd godt trænge til at blive igen, den er simpelthen ikke på højde med nutidens politiske dagsorden. Men den har trods alt overlevet, det må man lade den, omend jeg synes, at den er blevet lidt slidt i kanterne. Men et er diskussionen om revision af grundloven, noget andet diskussionen om det demokratiske engagement. Hvordan står det egentlig til med det? Er vi blevet demokratiske sofakartofler, der bare brokker os, eller vil vi stadig engagere os?

I 2004 var der valg til Europa-Parlamentet. Ifølge medierne var det et hemmeligt valg, som de færreste vælgere havde opdaget. Det var påfaldende, at medierne skrev så meget om den manglende opmærksomhed og så lidt om valgets indhold, for der var da bestemt god grund til at hive sig op af sofaen og gå ned og stemme. Også selvom valget faldt sammen med EM i fodbold!

For Europa-Parlamentets indflydelse bliver stadig større. Det gør en forskel, hvem vi sender til Bruxelles og Strasbourg. Jeg læste, at der i England var flere, der deltog i afstemningen til Big Brother-finalen, end der stemte til det forrige valg til Europa-Parlamentet. Det er svært at konkurrere med intriger og skænderier, med flirten og morgentoilette for åben skærm, men vi gør det nu også meget godt i det danske parlament. Altså med hensyn til skænderierne og intrigerne.

I Folketinget omtaler vi spøgefuldt folketingssalen som det hemmelige sted. Der kan man være sikker på, at ingen udtalelser kommer videre, for der er ingen, der interesserer sig for debatten. Det er selvfølgelig en overdrivelse, men der er nu alligevel lidt om snakken. Hvem følger egentlig folketingsdebatterne på nettet eller DR2? Politikens chefredaktør Tøger Seidenfaden praler stadig af, at han som TV2 direktør indførte det mindst sete TV2-program til dato. Folkestyret arbejder, hed det, og det viste uddrag fra debatten i folketingssalen. Det blev ganske vist programsat meget sent, men seerinteressen var under alle omstændigheder til at overse.

Men er det så et demokratisk problem, at så få vælgere stemmer til EU-valg eller følger den politiske debat intenst? Både ja og nej.

Jeg tror, mange vælgere interesserer sig for emner, der berører deres dagligdag. Man engagerer sig i politik i det omfang, de politiske spørgsmål griber åbenlyst ind i ens liv. Samtidig er det jo tanken bag det repræsentative demokrati, at folket overlader beslutningsprocessen til nogle få udvalgte, til folketingsmedlemmerne, så borgerne kan leve i fred for vanskelige beslutninger om finanslove, kommunesammenlægninger og særlige pensioner. Ud fra det perspektiv er der altså ikke tale om et demokratisk problem. Vi skal ikke tvinge folk til at stemme eller være aktive i et parti. Hvis man ikke gider, overlader man blot mere indflydelse til dem, der gør.

Men set fra et andet perspektiv er den manglende deltagelse et demokratisk problem. Et velfungerende demokrati hviler på andet og mere end velfungerende institutioner. Det er en nødvendig betingelse for et demokrati, at politikerne jævnligt skal på valg, at alle kan stemme, og at alle kan stille op. Men det er ikke tilstrækkeligt. Der skal mere til. Demokratiet bliver ikke blot holdt i live, når der er Folketingsvalg hver fjerde år og Europa-Parlamentsvalg hver femte.

Som jeg ser det, skal demokratiet holdes i live hver dag. Demokrati er ikke blot en styreform, det er også en livsstil og en proces. Hvis den manglende deltagelse er udtryk for manglende interesse, er det måske, fordi vi i Danmark tager nogle meget fundamentale ting for givet. Vi tager for givet, at vi lever i et demokratisk samfund – et samfund, som store dele af verden misunder os og kun kan drømme om i dag. Demokratiet er ingen selvfølge.

Heldigvis tyder undersøgelser på, at danske elever har et godt demokratisk sindelag. Alligevel er det nok de færreste, der tænker over deres pligter og rettigheder som borgere i et demokratisk samfund. Det er i virkeligheden fuldt forståeligt, for hvad er demokrati – sådan helt konkret?

Lige efter 2. Verdenskrig skrev den danske jurist, Alf Ross, et forsvar for demokratiet med titlen: Hvorfor Demokrati? Ifølge Ross er demokrati først og fremmest en metode eller en fremgangsmåde. Det er den styreform, der bedst sikrer det åbne samfund, dvs. et samfund, hvor man frit kan ytre sig og debattere meninger og værdier. Demokrati er samtidig den metode, der bedst sikrer os mod det uomgængelige forhold, at vi kan tage fejl.

En lignende tankegang gav den tidligere engelske premierminister Winston Churchill udtryk for. Han indrømmede, at demokrati formentlig ikke er den bedste styreform. Det er ikke en garanti for, at vi vælger de bedste og mest kvalificerede ledere og beslutningstagere, at vi når de mål, vi har sat os eller indretter et retfærdigt samfund. Vi behøver blot se os omkring eller på vores egen regering for at blive bekræftet i den tese!

Men demokrati er den mindst ringe styreform, vi har prøvet, fortsatte Churchill. Det er med andre ord den bedste måde, vi kan sikre os mod dårlige ledere, omgøre forkerte beslutninger og rette op på uretfærdigheder. Bl.a. fordi vores ledere jævnligt er på valg, og fordi alle har ret til at ytre sig og deltage.

Men dette syn på demokratiet som styreform, synes jeg også, kan udvides til resten af vores liv. Demokrati er også en livsform. Her har jeg været meget inspireret af en anden stor dansk demokrati-tænker, nemlig Hal Koch. Demokrati som livsstil er også den bedste måde at sikre sig mod fejl og udvikle sig. Ved at ytre sine synspunkter, deltage i debatten og tage et ansvar i forhold til sine omgivelser, bliver man gjort opmærksom på fordomme og fejltagelser. Man finder ud af, om ens holdninger og værdier holder vand, når man diskuterer dem med andre, og så bidrager man til et sammenhængende samfund.

Diskussion og debat er noget af det, jeg holder allermest af ved Danmark. Somme tider bliver jeg spurgt, hvordan jeg dog kan holde ud at debattere med politikere som Søren Krarup eller Pia Kjærsgaard, hvordan jeg kan holde ud at arbejde sammen med dem. Men det er netop det, der er det gode ved demokratiet: At vi kan være fundamentalt uenige og samtidig bevare en gensidig respekt. Uenigheden kommer til udtryk i argumenter, ikke i had eller vold.

Det danske samfund har i de seneste årtier gennemgået store forandringer. Mange af forandringerne gør det magtpåliggende, at alle lærer sig den demokratiske livsstil. Her tænker jeg bl.a. på de mange nye danskere, på indvandrerne, som er kommet hertil med vidt forskellig baggrund. Mange med den samme baggrund som jeg selv, som demokratiske analfabeter.

Vi oplever i dag en kulturel og etnisk mangfoldighed, vi ikke har set tidligere. Mangfoldigheden stiller krav til den demokratiske livsstil, og en demokratisk livsstil er ikke det samme som at give efter eller tolerere alt. Vi skal være værdipluralister, men ikke relativister. Vi skal ikke gå på kompromis med fundamentale frihedsrettigheder som ytringsfrihed, kønnenes ligestilling eller religionsfrihed – dem skal både kristne og muslimer respektere. Religion og politik skal holdes adskilt, og så længe vi overholder den regel, er det intet problem at forene islam og demokrati eller for den sags skyld demokrati og kristendom. Muhammed-konflikten har lært os meget, og dette er netop en af de erfaringer, vi kan drage af en konflikt, hvis omfang og konsekvenser nok kom bag på de fleste. Det danske demokrati er ikke til forhandling.

Grundloven er ikke blot med til at sikre demokrati som styreform. Grundloven sikrer os også mod alt for drastiske forandringer, og den sætter grænser for, hvor stor politikernes indflydelse kan være på den enkeltes liv. Nogle rettigheder er så fundamentale, at de ikke må kunne ophæves, uanset hvem der har flertal.

Retten til at forene sig og ytre sig er en af de grundlæggende demokratiske rettigheder. Jeg har et slogan, der hedder, at vi generelt kun lovgiver om handlinger, ikke holdninger. Holdninger skal bekæmpes med oplysning og argumenter.

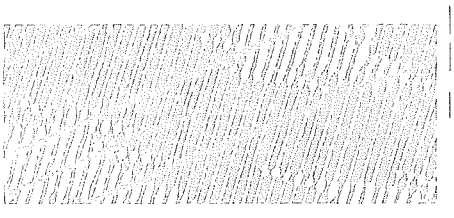

I nogle situationer konfronteres demokratiet med fundamentale udfordringer. En af de væsentligste er, hvordan det åbne samfund forholder sig til udemokratiske bevægelser, foreninger, der systematisk arbejder for at afskaffe demokratiet. Hvordan håndterer vi fx en forening, hvis erklærede mål er at omstyrte demokratiet til fordel for en totalitær stat, baseret på muslimsk sharia-lov?

Tag fx det islamistiske parti Hizb ut-Tahrir. Hizb ut-Tahrir har skrevet, at frafaldne muslimer bør straffes med døden, hvis de ikke angrer og vender tilbage til den rette tro. Partiet har tidligere uddelt løbesedler med opfordring til drab på jøder. Det sidste førte til, at formanden blev dømt for racistiske udtalelser. Jeg synes ikke, det er tilstrækkeligt. Efter min opfattelse bør foreningens lovlighed prøves ved en domstol.

Hizb ut-Tahrir er allerede forbudt af forskellige årsager i andre europæiske lande. Men det er ikke nogen hemmelighed, at opfattelserne af Hizb ut-Tahrir er forskellige. En gruppe forskere mener fx, at det blot er et uskyldigt ungdomsoprør, en hyggelig studiekreds, selv når foreningen udtaler, at demokrati er hykleri og opfordrer til forfølgelse af jøder.

Det er hverken Folketinget eller anklagemyndigheden, der skal afgøre en forenings lovlighed i Danmark. Det er domstolene Og det er den prøvelse, jeg gerne ser gennemført. Jeg vil finde ud af, om Hizb ut-Tahrir er lovlig eller ej. Og jeg vil også gerne have afklaret, om foreningsfriheden er total i Danmark. Det var i hvert fald ikke meningen, da man skrev grundloven for 155 år siden.

Ifølge grundloven (§78, stk. 3) kan Justitsministeren faktisk forbyde en organisation midlertidigt, hvorpå afgørelsen skal prøves ved domstolene.

Men kan man overhovedet bekæmpe anti-demokratiske bevægelser og foreninger ved forbud? Og strider det ikke mod selve demokratiets og det åbne samfunds grundidé at forbyde visse personer at forene sig blot i kraft af deres holdninger og erklærede formål?

Den østrigske filosof Karl Popper har kaldt denne problemstilling for tolerance-paradokset. Skal de tolerante være tolerante over for de intolerante? Er man overhovedet bedre end de intolerante, hvis man bekæmper dem med intolerance? Eller sagt med andre ord: hvordan skal de åbne samfund forholde sig til dem, der forsøger at afskaffe det og erstatte det med et totalitært samfund i stedet?

Der er ingen lette løsninger på paradokser, så ville der ikke være tale om et paradoks. For mig at se må den bedste løsning imidlertid være, at den måde, de tolerante håndterer de intolerante på, følger den demokratiske metode. Den metode, der bedst sikrer os mod at begå fejl.

For det første vil et forbud mod en forening som Hizb-ut Tahrir ikke være udemokratisk, for et forbud skal selvfølgelig følge de procedurer og regler, vi i øvrigt har vedtaget i det danske folkestyre. Derfor er der ikke tale om at bekæmpe anti-demokraterne med udemokratiske metoder, som nogle har sagt. Og dermed er der heller ikke fare for en glidebane, for de demokratiske institutioner, domstolene, sætter jo grænserne.

Selvom vi får et forbud mod foreningen ved en domstol, vil det ikke være tilstrækkeligt. Praktisk vil det hæmme bevægelsens aktiviteter, det vil sende et klart signal, og foreningen vil ikke længere kunne reklamere med, at den skam er lovlig uden at være demokratisk. Det vil klart manifestere grænserne for vores tolerance, og for hvad der er legitim politisk aktivitet her i landet.

Men et forbud er alligevel ikke tilstrækkeligt. Vi skal stadig opruste med oplysning og argumenter.

Vi skal vise de forvirrede og oprørske, de frustrerede og dem, der føler sig forbigået, at der er plads og rum til dem i vores demokrati, og at vi kan tilbyde dem et bedre liv. Vi skal udbrede den demokratiske livsstil, ellers lader flere sig friste af totalitarismens lette løsninger.

I historiens lys kan vi ikke tillade os tidligere generationers naivitet. Det gælder både herhjemme og andre steder i verden. Der er en farlig tendens til ekstremisme i det politiske landskab i dag. En ekstremisme, som blandt andet kommer til udtryk i politisk vold og trusler, ikke mindst blandt unge.

Vores grundlov vil ikke være et bolværk mod ekstremisterne og fundamentalisterne, hvis vi blot overlader de politiske institutioner til sig selv. Den demokratiske proces skal udfoldes overalt. Demokrati skal udøves som en livsstil. Det er min vigtigste lektie fra Rysensteen, hvor vi jo som andre unge ellers mest gik op i tøjstilen.

Selv den dag, hvor jeg som nyvalgt folketingsmedlem stod i Folketingets Vandrehal foran netop glasmontren med den danske Grundlov og skrev under på, at jeg ville overholde den, sendte jeg en taknemmelig tanke til mine gamle lærere og kammerater på Rysensteen. Den dag vidste jeg nemlig, at det er nemt at brokke sig – men fornemt at engagere sig.

1993.

Birthe Christensen fortæller.....

Uddrag af Birthe Christensens tale ved forældreforeningens møde den 18. november 1993.

At have været lærer og rektor her på denne skole i henved 40 år betragter jeg som en stor lykke i min tilværelse, – at få lejlighed til at fortælle om det er en fornøjelse. Det glæder mig, at der er kommet så mange forældre og elever, og deriblandt også dem, som både er forældre og gamle elever. Her ser jeg jo Jørgen og Finn, Lars og Fritze og Bendt.
Forudsætningen for, at jeg kunne blive ansat her, var jo, at jeg blev lærer. Allerede da jeg gik i 4. real (til præliminæreksamen), havde jeg besluttet, at jeg ville være lærer.
Lærerne i min skole var, syntes jeg, noget fantastisk. De havde en viden om alting, og de øste gavmildt ud. De var min egentlige kilde til viden. Radioen lukkede vi kun op for, når vi skulle høre Pressens Radioavis og Familien Hansen. Nogle lærere hjalp mig til at komme på studenterkursus. Egentlig havde jeg tænkt mig, at jeg derefter skulle på seminariet, men så læste jeg i "Hvad kan jeg blive", at man så skulle have 4 håndarbejdstimer om ugen. Så var den vej lukket! Jeg valgte Universitetet og blev cand. mag i historie og kristendomskundskab, og i 1954 blev jeg færdig. Så fik jeg stilling her. Vores daværende rektor hed Aagot Lading. Hende kommer der snart en bog om. Det var et pigegymnasium med mellemskole. Jeg underviste i historie, og jeg husker endnu mit første studenterhold. I 2g var vi på lejrskole på Bornholm – studierejser til udlandet var endnu ikke opfundet. Det her var også meget bedre. Det mener jeg den dag i dag. Og så var det ikke så dyrt. Den uge glemmer vi aldrig.
I halvtredserne skulle der ikke så meget til at gøre undervisningen spændende. I en årsberetning fra dengang læser jeg, at jeg har vist en film om de canadiske eskimoer. (Jeg havde efter et 8-timers kursus fået et certifikat, så jeg måtte bruge skolens filmapparat.)
Noget, som alle kan huske fra dengang, var skolens årlige kabaret. Alle klasserne deltog med et nummer. Jeg vil tro, at alle elever fra dengang den dag i dag kan huske, hvilket "nummer" de har været med i. Selv kan jeg huske, at jeg instruerede "Folk og røvere i Kardemomme by"
I gamle dage var der ikke så meget kamp om eleverne som nu. Vi havde jo vores egen mellemskole, hvorfra mange elever kom. Der boede også mange mennesker på Vesterbro. Nu har vi elever fra 126 forskellige skoler, og vi vil gerne omtales her og der. Dengang var vi ikke så begejstrede for at komme i avisen. Første gang jeg husker, at vi rigtig var i avisen, var i BT. Vor frisindede rektor Aagot Lading havde optaget en elev i 2g, som var gravid – efter sigende med rektors søn på det gymnasium, hvor hun oprindelig gik, så kunne hun jo ikke gå der mere. I BT stod der, at pigen, der var bortvist fra sit gymnasium, nu var optaget på Rysensteen Gymnasium, "hvor man gerne ser gravide piger".
Værre blev det i 1974, da vi 3 dage i træk var i "Daily Mirror" og i "BT", fordi en af skolens piger på 15 år "havde fået orlov for at tage på porno-rejse til London". Den engelske rektorforenings formand var dybt forarget over, at en kvindelig rektor i København havde givet en pige orlov til en rejse for at præsentere dansk pornofilm, og sagen blev rejst i Overhuset med krav om udvisning. Skolens navn var ikke nævnt, men på den tid var der kun 3 kvindelige rektorer i København. Vi var godt nok lidt nervøse for renomèet, ikke mindst, når vi læste, hvad hun sagde om de barnlige drenge i sin klasse. De var mest optaget af at kaste med madpapir.
Eleverne er det vigtigste på en skole – uden elever, ingen skole. Det tænker vi meget på nu om stunder. Da jeg kom hertil, var det en ren pigeskole. 5 minutters gang herfra lå Vestre Borgerdyd, hvor Rifbjerg gik – det har han jo skrevet om. I slutningen af 50'erne skulle alle skoler være fællesskoler. Det var vi spændt på. Der kom drenge både i 1.mellem og 1.g. Dem i 1.mellem var søde. Der er jo et par stykker her i aften. Dem i 1.g var vi lidt betænkelige ved. De kunne et helt andet sprog. Men hen imod slutningen af 60'erne lærte vi alle sammen det samme sprog. Vi lærte ord og begreber, som vi aldrig havde hørt før, og som vi siden har glemt de fleste af. Men det var en spændende tid, når man først havde vænnet sig til ordvalget. Mange var fulde af ideer – især om autoriteternes nedbrydelse. Der var skolebesættelser,

og elevrådet blev afløst af et skolemøde, hvor alle skulle være med. Vores daværende rektor, Svend Atke tog det stille og roligt. Hver morgen, når han kom, stak han hovedet ned på mit inspektorkontor og sagde: "Noget nyt fra fronten?" Hans besindige måde at tage det hele på virkede afvæbnende. Det var en farverig tid med liv i kludene, og jeg synes, det har sat sine spor. Der er ting, man ikke har kunnet efter 68. Vi gjorde op med en masse autoritetstro og hykleri, vi turde ligesom lidt mere. Eleverne begyndte at sige du til lærerne. Enkelte lærere, som syntes, det var for familiært, begyndte at sige De til eleverne. Det var undertiden lidt vanskeligt at finde sine ben at stå på i en tid, hvor almindelig venlighed hed repressiv tolerance.

Efterhånden lagde begejstringen sig. Man hører, at eleverne nu om stunder er stræbere, og at der er et karakterræs, som er ødelæggende for undervisningen. Men spørg lærerne – flere af dem kunne godt tænke sig lidt mere koncentration fra lidt fleres side. Sådan har det altid været. Jeg har læst i de gamle protokoller, at nu må der snart gøres noget ved forsømmelserne og ved den almindelige orden.

Et problem er dog gået igen i de sidste mange år – vi har for lidt plads. Bygningen er fra 1887. Da havde Skolen i Ny Vestergades forlængelse til huse her. Dengang boede der mange børn på Vesterbro. I 1915 står der i skolens årsberetning, at der gik 1225 børn, og da boede der endda både skoleinspektør, viceinspektør og pedel i bygningen. Nu har vi svært ved at være her, selvom der kun er 350 elever. Nu stilles der større krav til faglokaler. Vi har søgt bevilling til ombygning af fysiklokalet for flere år siden. Man skal være i god tid. For tiden får vi udskiftet vores vinduer. Det søgte vi om i 1971. Store forventninger knytter vi til planer om at få lokaler i Den brune Kødby. Der kan blive meget smukke **lokaler til billedkunst og skolebibliotek** i en af bygningerne på den anden side af gaden. Vi skal dele bygningen med Det kulørte Bibliotek – kommunens tegneserie-bibliotek. Der er lavet tegninger til lokalerne. Vi har også **et grønt projekt, som skal have til huse i Øksnehallen.** Det bliver spændende.

Jeg spørger mig selv, hvad jeg nu vil gå glip af, når jeg går af.

Differentiering, internationalisering og kvalitetsudvikling er noget, der er oppe i tiden. Mange ting har gentaget sig i min tid – ofte under forskellige navne. Tit bliver noget præsenteret, som om man aldrig har hørt om det før. Nu målsætning f.eks. – det er højeste mode. Det er vi lige begyndt på. Jeg får i hvert fald ikke slutningen på målsætningsdebatten med. Alle gymnasier her i kommunen skal udarbejde et målsætningspapir, så man kan se, hvem der har sat sig høje mål. Vi er godt med her på skolen. Allerede i 1880'erne formulerede skolens stifter Laura Engelhardt skolens motto:

Mod højere mål.

Nej, det er ikke målsætningsdebat, differentiering eller lærermøder, jeg vil savne. Det er de mennesker, der er her. En skole er en herlig arbejdsplads – hver frokost kan man tale med mennesker med en vidt forskellig baggrund om spændende emner. Og så er der eleverne, mange af dem har et smittende humør og gå-på-mod og almindelig venlighed.

Det vil jeg savne.

1992

Iben Claces, student fra Rysensteen Gymnasium 1992. Forfatterskolen 1992-1994. Debuterede 1994 med "Tilbage bliver". Senere har hun udgivet "En fremmed selv" 1995, "Stjernehavet"1999, "Akikos Ammehjerne" 2004.

Af Iben Claces

Hvad jeg (husker at jeg) lærte

"Det som er direkte citater skal i gåseøjne." (Dansklæreren)
Var det sådan han sagde det? Måske var det sådan han sagde det, men hvis det ikke var sådan, er det sådan jeg husker det:
Resten er genfortællingen om, hvad vi lærte.
Jeg står i en forvasket sort Nørgaard til festen.
"Hvem er du?" spørger jeg.
"Jeg er fjerde-g'er. Og du er en rigtig drama-pige. Ikke?" svarer han.
Hvem ventede vi på?
På Godot. På Søren Ulrik:
På kaffebar med cigaret og cola. Vi venter på nogen. I årevis, i aften.
I det skærende lys fra toiletterne og med vodka & juice i maven ser tysklæreren pludselig følsom ud. Hvad vi lærte:
"fishblutig, adjektiv: koldblodig." En fisk er ikke varmblodig.
It's okay to eat fish, 'cause they don't have any feelings (Nirvana)
Smagen af letmælk gennem plasticsugerør. DeLa Soul:
You've got my body, now you want my soul. Say no go.
Kælderaften. Morgenen efter åbner jeg døren med et:
"Excuse moi d'etre en retard". Fransk overgangsordning.
Fahrenheit XXX. Og naturfag:

"Den eksperimenterende har altid indflydelse på eksperimentet." Eller også var det omvendt?
"lacrimula, substantiv, lille tåre." Jeg vælger latin og får nye briller.
Homer: "Den rosenfingrede dagning."
Jeg har en offday og står på kontoret med min stil i hånden:
"Strunge raser her mod de der lider af hamster-angst."
Hvis det ikke er et direkte citat, må det ikke komme i gåseøjne.
Strunge raser mod de der lider af en lillebitte, klaustrofobisk, kontrolleret og tryghedsnarkomanisk hamster-angst.
Fuck det, fuck dem, fuck alt. Når jeg er færdig rejser jeg til Paris.
" Sidste år regnede det hele læseferien, og alle bestod...! " (Rektor)
Og nogen brækker sig af glæde over livet i det nærmeste havnebassin (TV-2)
Jeg stod og råbte Spike Le-replikker ud over Krasnapolsky. Det kom med i min Blå Bog, fordi alle andre drak kaffe den nat.
Vi gik i Grand hver mandag, billigdag.
NWA: Niggers With Attitude. Vi lærte noget om rap fra de eneste drenge i klassen. Vi lærte noget om opera:
(Studie-)Turen går til Wien. Og vi spiste BigMac's i Budapest.
Vi lærte noget om semikolon'er af HCA:
;
Dette smukke, oversete tegn, der som en skovsnegl kæmper sig op mod Sort Sol.
Berlinmurens fald.
De sataniske vers.
Jeg står i mine sorte jeans og min sorte forvaskede Nørgaard på Strøget-t-shirt.
Det er blevet halvfemserne, men de sortklædte firsere overhaler indenom.
Jeg spiser koffeinpiller og lakridskonfekt. Jeg skriver oversættelser, stile, rapporter. Falder i søvn
hvor som helst, når som helst, hele tiden. Jeg sætter Max Ernst *Europa efter regnen* op på væggen med tegnestifter og læser Bo Green:
Og der er ingen her som ikke længes efter mening eller Gud.
Ordstolt vil jeg rejse mig og synge angsten ud.
Jeg går fra festen med en følelse af at have talt over mig, igen. Skråler Lars H.U.G. mens jeg cykler:
Jeg kysser himlen
farvel
og vender hjeeeeeem.
Go'nat. Go'nat måne.
Dedidudididu.

2015.

OM ELEVERNE PÅ RYSENSTEEN FRA 1975 TIL 2015:

KLIP FRA MADS LAURSEN VIGS TALE VED HANS 40 ÅRS-JUBILÆUM PÅ RYSENSTEEN I 2015

Men nu jeg vil fokusere på det vigtigste i gymnasiet: **ELEVERNE**
Det er jer, der har gjort livet her til en FEST – jeg har haft ufatteligt mange fantastiske elever – åbne, interesserede, irriterende, provokerende, men aldrig kedelige.
Og det er vigtigt at dvæle ved fortiden, for måske får du så en sammenhængende fortælling om dit liv. Derfor det følgende:

Eleverne fra 1975 - op i 80erne:

- følte jeg mig næsten jævnaldrende med, og det farver sikkert billedet.
- Dejligt var det også at fra elevkælderen lød Santanas *Moonflower* og Pink Floyds *The Dark side of the Moon* , Led Zeppelin og Bob Marley(på spolebånd) – til at fortrænge lugten fra Kødbyen, der kunne være streng
- de politiske diskussioner var heftige, engagementet var stort – og udlandsrejserne skulle helst gå til Krakow eller Prag – og så tog vi gud hjælpe mig også til Tvind, til Den rejsende højskole – for at blive marxistisk indoktrineret.
- Watergate, Vietnamkrigen (netop afsluttet), Bader –Meinhof trængte sig på i undervisningen
- Der blev afholdt symposier , hvor etiske og politiske problemstillinger blev vendt
- I var enten *for* eller også var I *imod* livets store tildragelser, progressive eller reaktionære – og der var mange RIGTIGE meninger – enkelte var sågar tilknyttet SAP eller KAP eller VS
- Det afspejledes – både hos elever og enkelte lærere - i cowboy-jakken, batik- vesten, hønsestrik – for ikke at tale om Mao-stilen og partisantørklædet
- Det var også det brune årti – og jeg har måttet høre for *"jordhule-stemningen"* på Tybjergvej
- Mange sagde nej tak til Atomkraft – og forureningsdebatten var heftig

- På trods af Irmas Okseblod, Colombo og Matador hørte man ofte: *"Jeg føler mig enormt fremmedgjort"*
- Det blev – ved festerne – glemt, når man i gabardinebukser og med lang flip kastede sig ud i Travolta-dansen fra *Saturday Night Fever* og Grease.
- Så kom man op af Ikeas sækkestole. Ja, det var gode, overskuelige fester i Salen.
- De stærke piger dominerede allerede dengang de bløde mænd – men det var jo også en gammel pigeskole. Fællesskabet var alligevel stærkt.

Eleverne op i 1980erne:

- så er vi i Fattigfirserne for alvor – med krise og kartoffelkur
- I bliver kaldt nå-generationen – lidt mere facade, men jeg tror, I måske trængte til at trække vejret efter alle disse holdninger til alt!
- Narcissismen blev et yndet emne i danskundervisningen
- I begyndte også i højere grad at dyrke kroppen – aerobic og bodybuilding. Barbie og Ken vendte tilbage, ak ja, de gamle kønsroller, og Dallas(med ditto kønsroller) kørte uendeligt på TV.
- I dyrkede Police, Queen, Genesis, Madonna, Michael Jackson (ikke mindst), men også Sex Pistols.
- der var både punkere (en enkelt med en rotte og få med hanekam) og "discere" –og festerne på Rys var stadig til at overskue, mere nære dengang . Igen og igen lød: *Sig du kan li mig* (Tøsedrengene*), Kom tilbage til mig* (Danseorkestret) og *Det er mig der står herude* (T.Helmig) Og så var der de første hip hop ere med hængerøv og hættetrøjer. Og Don Johnson look a like

fyre – med krokodillen naturligvis. Ghettoblasteren var med overalt – også på studierejserne. Til min store irritation.

- Der var mere knald på farverne. Tøj og frisurer kom op i omdrejning. Ikke kun Palads fik farver – det gjorde gangene på Rysensteen også.
- Men samtidig skulle vi forholde os til Blekingegade-banden, glasnost og perestrojka, drabene på John Lennon og Olof Palme, Tjernobylkatastrofen og Aids –og det var ofte baggrunden for de tekster, vi arbejdede med og de teaterforestillinger, vi så. Men helt kunne I ikke slippe for knækprosaen og kvindelitteraturen og Strunge – med " Skrigerne" – fyldte meget.
- Der blev lavet store revy-agtige forestillinger, ofte med politiske emner. Vi gør bare vores pligt, som politimanden Naser sagde eller Manu, der mediterede for fred, klædt i hvidt, her midt på scenen.
- Dramatikken blev oprettet som fag i 81, tror jeg, og her holdt vi os mere til klassikerne – i meget bearbejdet form: Shakespeare, Moliere, Holberg – men det blev også til mange temaforestillinger, bl.a. en Amnesty-forestilling – og **hvor gik I til den**!!!!**Engagementet var enormt.**
- Der var enkelte aktive bzere på skolen, andre var mere yuppi-agtige, Schlüter kom jo til magten i **1982**, så det var slut med murerskjorter, hønsestrik og rygsække. Nu var det stribede jakkesæt, slips og dokumentmapper – også i klasserne på Rys. Individualismen var for alvor på vej. 80erne er en overgangstid.
- Og rejserne gik fortsat til Østeuropa - og Italien.

Så kommer vi til eleverne i 90erne:

- Fra 1989 til 2005 var I så underkastet *valgfagsgymnasiet*
- it-udviklingen tager fart – I overhalede os straks, i hvert fald mig
- Fokus var rettet mod murens og Sovjetunionens fald. Folkedrabet i Rwanda og Balkankrigen satte sine spor – ligesom Golfkrigen
- For jer kom det også til at handle om egne **oplevelses- og forbrugsmuligheder**. Symptomatisk var HKs reklame fra 1997: *"Vi synes først og fremmest, du skal være solidarisk med dig selv".* Verden og mulighederne blev mangfoldige, valgene mange, og I plukkede lidt her og der. Måske skaber magtesløsheden i denne overinformation en ironisk distance til tilværelsen. Jeg tror det var den jeg af og til oplevede.
- Oplevelserne jages i denne VIP-tid. Det handler om at kunne navigere – og vi tog da også til Århus, til Kaospiloterne flere gange for at blive inspireret
- I dansk var det svært at hamle op med Harry Potter med de magiske evner – nogle brugte megen tid på Fantasy og rollespil.
- Dog blev det til en række store **dansk-hist.-projekter** om: 30erne (Ruth Berlau-Projektet), 50erne og 60erne. – og interessen voksede mærkbart for religion og filosofi – det meditative vandt indpas.
- Og den 26.6.1992 kunne man høre jubelbrølet helt til Darjeeling, hvor jeg befandt mig (DK – europamestre).
- I ville også ud for at opleve verden – der blev rygsæksrejst – ikke mindst til Østen, og Lonely Planet blev Biblen.
- Mange grænser blev rykket i dette årti– **og det magtede I!!!! I havde en rummelighed, og fællesskabet bandt jer sammen.**
- Til festerne kunne man både høre Aqua, Guns n-Roses, Metallica og Nirvana – techno, hip-hop, grunge og rock. Fra Take That to Spice Girls. *Girl Power var tilbage på Rysensteen – eller den har ALTID været der!!!!!*

Endelig er der så eleverne fra 2000-2015:

- helt afgørende er her terrorangrebet **11.9.2001**, Irak- og Afghanistan-krigene, den økonomiske krise, Muhammed-tegningerne
- på gymnasieområdet får vi i 2005 *studieretningsgymnasiet*, og dansk kommer på skrump
- I har helt andre navne nu: Emma, Conrad, Amalie, Alfred, Lulu, Eddie, August og Leonora.
- I er på mange måder mere *ansvarlige* i jeres individualisme, det er ikke mere samfundets skyld, hvis det går dig mindre godt, det synes du er din egen skyld. Man skal være *ressourcestærk* for at leve op til den enorme valgfrihed og de mange udfoldelsesmuligheder. *Forventningspresset* er stort, og konkurrencen er hård. Ofte oplever man derfor også en *magtesløshed* hos jeres "jeg vil på"-generation.
- Jeres verden rummer digitalisering, iscenesættelse, terror, sundhedsfanatisme. Det er ikke blevet lettere at finde sin identitet – men det er spændende at følge jer – og **I har en energi og en vilje og en udholdenhed**. Og I stiller store faglige krav til os lærere.
  Og hvor har *talentet og kreativiteten* sprudlet i B-klasserne!!! Ligesom *den politiske tæft og verdensforståelse* i C- og W-klasserne.
- Men kaotisk er det - også med denne fiktive virkelighedsfremstilling, vi møder overalt – hvad er reelt? – med al denne selvrefleksivitet, med disse cross over- og hybridgenrer og dobbeltkontrakter. Hvad skal jeg tro?
- Facebook er blevet kaldt tidens vigtigste BOG – og den lægger jo også op til debat om, hvad virkelighed er.
- til festerne høres nu Amy Winehouse, Lady Gaga og Nik og Jay – og i fredags var det hip-hop - Drake og Østkyst Hustlers

- Og I har jo erobret Den hvide Kødby – nu bor vi virkelig i hjertet af Vesterbro – og skolen er vokset og vokset og blevet til en hel campus. Engang kendte jeg stort set alle elever - men det er slut for længe, længe siden.
- Og så er der det globale aspekt, en kolossal udvidelse for jer – men også for en rejselysten lærer – og kan man være mere heldig når man får Madrid og især Cairo og Mumbai kastet i turbanen. Så er man Aladdin, og Mellemøsten bliver ens andet hjem.
- Måske er vi ved at droppe al den snak om kompetencer og satser i stedet på **AKTIV DANNELSE ,netop med fokus på globalt engagement og demokratisk dannelse**. Dannelse handler jo om at *overskride sig selv som individ* for at kunne indgå i større sammenhænge. Rejserne, men også de litterære klassikere, religionerne og historien kan udvikle en **navigationsevne** til at forstå sig selv og den kulturelle sammenhæng, du er en del af. Det handler ikke kun om, hvad du skal **leve af**, men også hvad du skal **leve for. Og det læres i høj grad gennem REJSEN – og ved at have elever som JER!!!!**

Dette var **en hyldesttale** til jer – tak for 40 fantastiske år. Kan man forestille sig et mere privilegeret liv end et sådant liv omgivet af engagerede unge, der provokerer og i den grad inspirerer en, holder en i ørene – når det bliver for kedeligt, fornyer en, åbner for alt det, der sker her og nu –også for jeres eget liv. Tak!

MØD FORFATTERNE - PÅ RYSENSTEEN
1998 – 2000

Gennem en flot donation fra **Egmont Fonden** blev det muligt – i årene **1998 til 2000** – for Rysensteens elever at møde en lang række unge forfattere, simpelthen det bedste, ung dansk litteratur kunne byde på:

- **Solvejg Balle**
- **Kirsten Hammann**
- **Christina Hesselholdt**
- **Astrid Saalbach**
- **Helle Helle**
- **Naja Marie Aidt**
- **Pia Juul**
- **Jan Sonnergaard**
- **Carsten Jensen**
- **Søren Ulrik Thomsen**

Disse kulturaftener blev afholdt i Elevkælderen, og i forbindelse med møderne var der udarbejdet tekstkompendier, som i dansktimerne havde forberedt eleverne til møderne. Forfatterne læste op, og siden var det muligt at spørge og diskutere.

At møde forfatterne face to face var nyt i tiden og så inspirerende og givende for både elever og lærere – og også for forfatterne.

MLV

RUTH BERLAU-PROJEKTET
2002-03

Ruth Berlau-projektet var et tværfagligt projekt i en 1.g i historie, dansk, engelsk og musik. Rysensteen indgik sammen med 3 andre københavnske gymnasier i et europæisk samarbejde mellem skoler og teatre i Sverige, Finland, Grækenland og Danmark. Hensigten var at øge forståelsen for og bevidstheden om den historiske baggrunds betydning for det enkelte menneske, og det skulle ske ved at levendegøre/dramatisere historien.

Den danske journalist og skuespiller Ruth Berlaus skæbne er knyttet til en række af de store hændelser i 1900-tallets historie, og hun gav derfor navn til hele projektet.

I projektets første fase arbejdede klassen i flere fag med perioden 1930-45 ud fra det enkelte fags egne begreber og metoder. I historie introduceredes kildebegrebet, og der blev arbejdet med periodens økonomiske, sociale og politiske historie. I dansk introduceredes tekstlæsning med eksempler fra 1930ernes litteratur, og de to fag afviklede sammen et massemedieforløb, hvor eleverne udarbejdede artikler over centrale begivenheder i perioden. Endelig interviewede eleverne ældre slægtninge eller andre nære bekendte, født i tidsrummet 1920-29, om deres barndom og ungdom. Interviewene blev samlede og udgivet i bogform.

I projektets anden fase blev materialet bearbejdet og realiseret i en teaterforestilling, der viste sammenhængen mellem den lille og den store historie. Elevernes egne tekster blev suppleret med tekster fra perioden, med videooptagelser, sange og danse. Forestillingen blev en collage primært bygget over levende tableauer, situationsspil og sange. De trykte materialer og forestillingerne fra de forskellige skoler afspejlede forskelle og ligheder i det at være ung i de fire lande i den periode.

Ved at omsætte det historiske stof i teaterform får eleverne en erkendelse, som lærebogsformidling og traditionel undervisning ikke kan give. I samme øjeblik eleverne skal omsætte stoffet i en kunstnerisk form, kræver det, at de investerer sig selv med krop, stemme og sjæl. De skal ikke kun høre/læse om et historisk emne, de skal *gøre* det, *handle* og dermed *involvere sig*. Det særlige ved projektet er kombinationen af feltarbejde og kunstnerisk bearbejdning. Eleverne har indsamlet deres eget materiale, interviewet personer, de har et nært forhold til, udgivet det i bogform og derefter udtrykt sig i teatrets sprog.

Endnu et projekt - med vægten lagt på dramatik og musik - gennemføres i dette skoleår. Hensigten er her i en tværæstetisk multimedieforestilling at formulere de 16-19-åriges livssituation, livssyn og fremtidsvisioner. Fra 1930erne er vi altså sprunget op til 2002. Med udgangspunkt i skrive-, musik- og danseværksteder- ledet af professionelle kunstnere - skriver eleverne teksterne, skaber musikken, koreograferer dansene og tilrettelægger lyd, lys og rum. Formålet er at skabe en forestilling udelukkende på de unges betingelser, med deres ord, musik og danse.

MLV

SAMTIDSKUNST OG UNGE
2002-2005

Fra 2002-2005 deltog 4 gymnasier, bl.a. Rysensteen, og 4 kunstinstitutioner i et udviklingsprojekt, som Egmont Fonden tog initiativet til og var sponsor for. Projektklasserne er blevet undervist i samtidskunst fra 1. til 3.g, og undervisningen er foregået på udstillinger og på gymnasierne. Formålene med projektet var, at eleverne allerede fra 1.g skulle beskæftige sig med samtidskunst på tværs af fagene, at elevernes forståelse for samtidskunst skulle styrkes og at undersøge , hvordan elevernes læreprocesser former sig i et kunstnerisk fag.

Eleverne har gennem de 3 år hvert år besøgt mindst 4 udstillinger med samtidskunst, hvor forskellige undervisningsformer er blevet afprøvet. Filosoffer, teologer og fysikere har været med til at åbne skjulte sider ved samtidskunsten.

Eleverne fik gennem projektet en stor viden om, hvad der foregår i kunstverdenen lige nu. At kunst kan være en anderledes tilgang til alle mulige aktuelle problematikker. De fik udvidet deres sprog og begreber og er blevet trænet i at lave værkanalyser. Det kunne kaldes en moderne refleksiv dannelse. De fik en række enestående oplevelser, de ellers ikke ville få. En af eleverne udtrykte det sådan: ”Kunsten er blevet afmystificeret og tilgængelig. Et udsagn til verden behøver ikke nødvendigvis at være stort og ”genialt” for at være et væsentligt udsagn. Man behøver ikke være så bange for at komme frem med det, man har. Det er i dialogen omkring værkerne det sker. Det er der tingene udvikler sig.”

Mange af udstillingerne lagde op til tæt samarbejde med fag som dansk, religion, samfundsfag og filosofi.

Klassen her valgte temaet ”skolen midt i storbyen” til det afsluttende forløb, og værkerne skulle skabes til det sted, hvor de skulle udstilles.

Forløbet på Rysensteen blev afsluttet med en spændende udstilling og en guidet tur rundt i skolebygningen til værkerne, der et efter et blev præsenteret for de fremmødte.

MLV

PROJEKT ACTING OUT:
Det Kongelige Teater rykker ind på Rysensteen – og vice versa: Rysensteen rykker ind på Det Kongelige Teater 2013 -14

I vinteren 2013 fik en række elever med Drama B muligheden for på hjemmebane at møde den professionelle teaterverden, idet 3 skuespillere fra Det kongelige Teater – Peter Gilsfort, Bodil Jørgensen og Nicolai Dahl Hamilton – kom ind på skolen og arbejdede med eleverne ud fra 8 meget forskellige dramatiske tekster.

Resultatet af anstrengelserne vistes ved 2 forestillinger en søndag i marts i Det røde Rum på Det kongelige Teater. Lørdagen var store øvedag på teatret, velorganiseret med øvelser, teater, pauser og spisning, og kulminationen var forestillingen "Metamorfoser" på Store Scene.

For teatret var det et pilotprojekt, der skulle give elever større appetit på teater ved samarbejdet med skuespillerne og ved at lære Skuespilhuset at kende.

Det blev en stor oplevelse og en meget lærerig proces for eleverne – det at stå på den "kongelige" scene, at være en del af huset og fornemme husets ånd. Det at få professionel hjælp af lyd- og lysfolk. Det var 2 hårde og intense dage med en fantastisk kulmination.

I 2014 deltog Rysensteen igen i Projekt Acting Out, nu sammen med 4 andre gymnasier og med samme succes.

Eleverne fik i den grad stimuleret deres interesse for teater, og Det Kongelige Teater blev deres teater.

MLV